

סדרי הדין

בית הדין "משפט והלכה בישראל"

א. הרכב בית הדין

1. בית הדין יושב בהרכב של שלושה, אלא אם ביקשו כל בעלי הדין שעניינם ידון בפני דיין יחיד, בהתאם להוראות פרק ב.
2. בראש ההרכב ישב מי שנקבע לכך על ידי נשיאות בית הדין.
3. ליושב ראש ההרכב תהיה הסמכות לדון לבדו בבקשות לצווי ביניים, לצוים זמניים, להחלטות ביניים אחרות וכן בענייני סדר ונוהל ורשאי הוא להסמיך לדון בעניינים כאמור, חבר אחר של בית הדין.
4. החלטה של דיין לפסול את עצמו או להסתלק מלדון בעניין, טעונה אישור של אחד מראשי אבות בית הדין.
5. החלטה של דיין כאמור, עקב פסול בשל קירבה משפחתית לפי הדין, אינה טעונה אישור כאמור.

ב. דיין יחיד

1. רשאים בעלי הדין יחדיו להגיש בקשה שעניינם ידון בפני דיין יחיד, הבקשה תוגש לנשיאות בית הדין, להחלטה. החליטה נשיאות בית הדין לאשר את הבקשה, ידון הענין לפני דיין יחיד שיקבע על ידי נשיאות בית הדין.
2. במקרה כזה כל הסמכויות של "מותב תלתא" (פירוש: בית דין בהרכב שלשה דיינים) יהיו לדיין היחיד, שיקבע על ידי נשיאות בית הדין.

ג. הגשת התביעה

1. כל תביעה תוגש כשהיא מודפסת למזכירות בית הדין, בשלשה עותקים ובנוסף לכך עותקים לפי מספר הנתבעים.
2. כתב התביעה יכיל:

2.1 שמו המלא של התובע, מספר תעודת זהות, במקרה של תאגיד מספר הרישום שלו וכתובתו, כולל מיקוד, מספרי טלפון - קבוע ונייד, פקסמליה וכתובת דואר אלקטרוני.

- 2.2 שמו המלא של הנתבע, מספר תעודת זהות, במקרה של תאגיד מספר הרישום שלו וכתובתו, כולל מיקוד, וכן מספרי טלפון, קבוע ונייד, פקסמיליה וכתובת דואר אלקטרוני אם ידועים לנתבע.
- 2.3 פירוט העובדות המשמשות יסוד לתביעה בצירוף המסמכים התומכים בגירסת הנתבע.
- 2.4 הסעד הנתבע, ואם התביעה היא לתשלום כספי יש לנקוב בסכום הנתבע, ודרך חישובו.
- 2.5 התובע רשאי לכלול בכתב התביעה, תביעות אחדות הנובעות מעילות שונות ונפרדות, ובלבד שהן מתייחסות לאותם נתבעים או לחלקם.
3. כתב התביעה יהיה חתום על ידי התובע או על ידי מייצגו באם צורף לכתב התביעה יפוי כח למייצג.
4. לכתב התביעה יהיה מצורף תשלום של רבע אחוז (0.25%) מהסכום הנתבע או משווייה של התביעה הגבוה מהשניים. התשלום המינימלי לפתיחת תיק הוא 200 ₪.
5. עם פתיחת הדיונים על התובע לשלם חצי האחוז נוסף (0.5%) ולא פחות מ-300 ₪ נוספים.

ד. הזמנה לדין

1. מזכירות בית הדין תקבל את כתב התביעה מאת התובע, תרשום על גבי כתב התביעה את תאריך קבלתו ותקבע מספר סידורי לתיק.
2. א. מזכירות בית הדין תשלח לנתבע את כתב התביעה, כולל צירופיו וכן הזמנה לדין ליום שנקבע, לפי הטופס המצורף.
- ב. מזכירות בית הדין תעביר את כתב התביעה בצירוף נספחיו לנתבע באחת משתי הדרכים הבאות: בדואר רשום עם אישור מסירה או במסירה אישית ע"י שליח עם אישור מסירה.
3. על הנתבע להגיש כתב הגנה תוך 30 יום מקבלת כתב התביעה.
4. בכתב ההגנה יש להתייחס לכל הסעיפים שבכתב התביעה ולפרט את גירסתו של הנתבע ביחס לעובדות שנטענו על ידי התובע. על הנתבע לצרף לכתב ההגנה את המסמכים התומכים בגירסתו.
5. הנתבע רשאי לצרף לכתב ההגנה תביעה שכנגד, אף אם התביעה שכנגד נובעת מעילות אחרות או מעובדות אחרות מאלו שבכתב התביעה.
6. בית הדין רשאי להחליט שהתביעה שכנגד תידון בהליך נפרד, אם הוא בדעה שדיון מאוחד עלול להכביד על בירור תביעת התובע.
7. כל הזמנה לדין (לאחר משלוח כתב התביעה) וכל החלטת בית הדין, תישלח לנוגעים בדבר, באחת הדרכים המופיעות בסעיף 2ב, או בכל דרך אחרת הנראית לבית הדין לרבות בין השאר פקסמיליה ודואר אלקטרוני.

ה. חתימה על שטר בוררות

1. בישיבה הראשונה של הבוררות, יבדוק בית הדין אם נחתם שטר הבוררות. כל שינוי מנוסח שטר הבוררות שנועשה בהסכמת הצדדים דורש אישור של בית הדין.
2. קבעו הצדדים את בית הדין בהסכם מראש כבורר מוסכם ולא חתמו על שטר בוררות מפורט, יפסוק בית הדין בדרך הנראית לו הסועילה ביותר להכרעה צודקת ומהירה של הסכסוך ויפסוק לפי מיטב שפיתו על פי החומר שבפניו. בית הדין לא יהיה קשור בדיון המהותי, בדיני הראיות, בסדרי דין המהותי או במועדים הקבועים בחוק הבוררות והוא יהיה פטור מלמק פסקו.

ו. סהלך הדיון

1. ניהול הדיון וכן השמירה על הסדר והמשמעת בעת הדיון, הם בידי יושב הראש של הרכב בית הדיון.
2. הדיון מתנהל לפי הסדר דלהלן:
 - 2.1 טענות התובע והנתבע.
 - 2.2 עדויות והוכחות. תחילה של התובע ולאחריו של הנתבע.
 - 2.3 סיכומי בעלי הדיון בע"פ או בכתב, לפי החלטת בית הדיון.
3. סהלך הדיון, דברי בעלי הדיון והעדים יירשמו בפרוטוקול בידי אחד מדייני ההרכב או בדרך אחרת, שיקבע בית הדיון.
4. לאחר דיון במעמד הצדדים, רשאי בית הדיון לקבל סן הצדדים, לבקשתו או לבקשת הצדדים, הבהרות בכתב, השלמת ראיות והשלמת טענות, ולפסוק על פיהן לפי שיקול דעתו. עותקים של פניית בית הדיון ותשובות הצדדים יסרו גם לצד שכנגד, אשר לו תנתן האפשרות להגיב לדברים בכתב תוך זמן סביר.
5. בית הדיון יחליט על פי שיקול דעתו אם יש מקום לדיון נוסף בנוכחות הצדדים. בסיום הדיון יורה בית הדיון על סיכום הטענות כאשר תחילה יסכם התובע ולאחריו הנתבע.

ז. פסק דין

1. כל פסק דין צריך להכיל:
 - 1.1 סיכום תמצית של טענות בעלי הדיון.
 - 1.2 קביעת העובדות החשובות לפסק הדיון.
 - 1.3 נימוקי ההכרעה.
 - 1.4 הכרעת בית הדיון.
 - 1.5 על מי חלות הוצאות המשפט וכן שכר הטרחה של המייצג ושיעורם.
2. האמור בסעיפים 1.1, 1.2, 1.3 לא חל, כאשר בעלי הדיון פטרו את בית הדיון מלנמק את פסק הדיון.
3. כל החלטה או פסק ייחתמו על ידי כל הדיינים שישבו בדיון. ניתנה ההחלטה או פסק הדיון ברוב דעות, יצוין הדבר בהחלטה או בפסק הדיון.
4. בית הדיון יודיע לבעלי הדיון על מועד מתן פסק הדיון, אלא אם החליט לשלוח להם את פסק הדיון בדואר רשום, עם אישור מסירה.

1. **בקשה לסעד זמני טרם חתימת הצדדים על שטר בוררות**
כל עוד לא חתמו כל בעלי הדין על שטר הבוררות, לא ישמע בית הדין בקשות למתן סעד זמני כנגד בעל דין אשר אינו חתום על שטר הבוררות.
2. **בקשה לסעד זמני לאחר חתימת הצדדים על הסכם בוררות**
 - א. הוגשה בקשה לסעד זמני לאחר חתימת בעלי הדין על הסכם בוררות, רשאי בית הדין ליתן את הסעד המבוקש, אם שוכנע בצורך במתן הסעד המבוקש כדי למנוע מק למבקש.
 - ב. בית הדין רשאי ליתן כל סעד זמני הדרוש להבטחת ביצוע פסק הדין בעת מתן פסק הדין או לאחריו; הבקשה לסעד הזמני יכול שתהיה בעל פה.
3. **הדיון בבקשה**
 - א. בקשה למתן סעד זמני תידון במעמד שני הצדדים, ואולם רשאי בית הדין ליתן צו על פי צד אחד, אם שוכנע, על בסיס ראיות מהימנות לכאורה, כי קיים חשש סביר שההשהיה שבקיום הדיון במעמד הצדדים תסכל את מתן הצו או תגרום למבקשה מק חמור.
 - ב. על אף האמור בתקנת משנה א, יידונו בקשות לצו עיקול זמני, או צו הגבלת שימוש בנכס במעמד צד אחד, אלא אם כן שוכנע בית הדין כי אין בקיום דיון במעמד הצדדים כדי לסכל את מתן הצו.
4. **צו במעמד צד אחד**
 - א. ניתן צו, במעמד צד אחד, יקיים בית הדין דיון במעמד הצדדים בהקדם האפשרי.
 - ב. העתק הצו, העתק הבקשה והמסמכים המצורפים אליה יומצאו ע"י המבקש במסירה אישית למשיב בתוך שלושה ימים, אלא אם כן קבע בית הדין מועד מאוחר יותר מטעמים מיוחדים שיירשמו; לבקשת המחזיק, יורה בית הדין למבקש להמציא למחזיק בהקדם האפשרי העתק הבקשה והמסמכים המצורפים אליה.
5. **פניה לבית המשפט המוסמך**
בכל מקרה בו ביצוע הצו הזמני כרוך בהפעלת צד ג', לרבות, בין השאר, אדם פרטי, רשות ממשלתית מוסמכת וכיו"ב, יביא המבקש את הצו הזמני בפני בית המשפט המוסמך, מכח סעיף 16 (א) (5) לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968.
6. **עיון מחדש**
 - א. בית הדין רשאי בכל עת לעיין מחדש בצו זמני שניתן, אם ראה כי הדבר מוצדק בשל נסיבות שהשתנו או עובדות חדשות שנתגלו מאז מתן הצו, או אם ראה כי מלכתחילה לא היתה הצדקה למתן הצו.
 - ב. בעיון מחדש רשאי בית הדין לקיים, לשנות או לבטל, את החלטה נושא העיון, או לתת החלטה אחרת במקומה; בין השאר, רשאי בית הדין להורות כי אם יפקיד המשיב סכום מסוים כעירובן או ימציא ערובה מספקת אחרת להבטחת ביצוע פסק הדין, יפקע הצו הזמני.
7. **פקיעת הסעד הזמני**
סעד זמני יפקע -
 - 7.1 עם סילוק התובענה, עם ביצוע פסק הבורר או בתום המועד שנקבע בו, לפי המוקדם;
 - 7.2 אם הצו הזמני ניתן במעמד צד אחד, למעט צו מניעה זמני, ולא הומצא למשיב במסירה אישית כאמור בתקנה 4ב לעיל, זולת אם בית הדין קבע אחרת, מטעמים מיוחדים שיירשמו;
 - 7.3 עם ביטולו על ידי בית הדין, בין עם מתן פסק הבורר, בין לפני ובין לאחריו.

8. עיצומים

- הפר צד הוראות צו זמני מסיבה התלויה בו, רשאי בית הדין לפי בקשת הצד השני, לנקוט אחד או יותר מהצעדים הבאים:
- 8.1 לחייב את הצד המפר בתשלום הוצאות לצד השני.
- 8.2 לדחות את התובענה, אם הצד המפר הוא התובע; לקבל את התובענה ללא הגנת הנתבע, אם הצד המפר הוא הנתבע.

ט. ערעור

1. לצדדים הזכות לערער על פסק־דין או על החלטה של בית הדין בהתאם לתקנות אלו, זולת אם ויתרו על זכות זו בהסכמה בכתב או בהסכמה בעל פה שתרשם בפרוטוקול בית הדין.
 - א. על פסק דינו של בית הדין אין ערעור, אלא ברשות אחד מראשי אבות בתי הדין.
 - ב. בבית הדין לערעור ישב אחד מראשי אבות בית הדין ושני חבריו שיקבעו על ידי נשיאות בית הדין.
 3. אין ערעור אלא על יסוד הנימוקים דלהלן:
 - א. טעות בהלכה.
 - ב. טעות הנראית לעין בשיקול־הדעת או בקביעת העובדות.
 - ג. פגם מהותי בניהול הדיון באופן המשפיע על תוצאות הדיון.
 4. אין ערעור על יסוד נסיבות שנתעוררו אחרי סיום הדיון או על־פי הוכחות או עובדות אשר לא הובאו בפני בית־הדין הפוסק.
 5. אין ערעור המבוסס על טענות שבעובדה בלבד.
 6. אין ערעור על פסק דין זמני או החלטת ביניים של בית הדין, אלא ברשות שני ראשי אבות בית הדין, מטעמים מיוחדים שיירשמו.
 - א. הבקשה למתן רשות ערעור, לפי סעיף 3, תוגש תוך שלושים יום מיום מתן פסק הדין. לא החמן אחד מן הצדדים לשימוע פסק הדין, הבקשה תוגש תוך שלושים יום מהיום שפסק הדין נמסר לו כדין.
 - ב. הבקשה למתן רשות ערעור, לפי סעיף 6, תוגש תוך שבעה ימים ממתן פסק הדין הזמני או החלטת הביניים, או ממועד מסירתו על פי סעיף 4 ב לפרך ח', המאוחר מבין השניים.
 8. הבקשה למתן רשות ערעור תוגש בכתב ובה יפרט המבקש נימוקים הלכתיים, שלדעתו יש בכוחם להביא לביטול או לשינוי של פסק הדין נשוא הערעור. ההחלטה על הבקשה יכול שתנתן, על יסוד הבקשה שבכתב בלבד.
 9. החלטה לאישור בקשת ערעור או לדחיתה של הבקשה אינה מחייבת מסירת נימוקים.
 10. על אף האמור בסעיף 1 דלעיל, גם אם ויתרו הצדדים על זכות הערעור, רשאי אחד מראשי אבות בית הדין להיענות לבקשה למתן רשות ערעור, אם לדעתו ההלכה שנפסקה בפסק הדין נשוא הערעור היא תקדימית, יש לה השלכות מעבר לעניין הנדון או שיש בה טעות בדבר משנה או טעות הנראית לעין בשיקול הדעת או קשה מבחינת תוצאותיה.

י. כללי

1. בית הדין רשאי, לפי שיקול דעתו, לסטות מסדרי הדין בכדי להביא לידי הכרעה צודקת ומהירה של הסכסוך.
2. בכל ענין שבסדרי הדין שאיננו קבוע בתקנות אלו יפעל בית הדין לפי שיקול דעתו לשם יעילות הדיון ועשיית צדק ומשפט.